

התנשאות דקדושה

הקדמה

ברוב השנים קוראים את הפרשות 'בהר' ו'בחוקותי' ביחד. מהעובדה שניתן לחבר שתי פרשות ביחד, מובן שיש לשתי הפרשות נקודה משותפת. פרשת 'בהר' עוסקת במצוות שניתנו בהר סיני, ופרשת 'בחוקותי' עוסקת ברובה בשכר שנקבל על קיום המצוות. מצד שני ידוע ששם הפרשה רומז על התוכן שלה: בהר – מרמז על הר גבוה, התנשאות. בחוקותי – מרמז על קיום המצוות כחוקים, התבטלות לציווי ה'.

שאלות

1. שתי הפרשות מסמלות דבר והיפוכו – התנשאות והתבטלות. אם כן, מה הנקודה המחברת בין שתי הפרשות?
2. פרשת 'בהר' נקראת על שם ההר שבו ניתנה התורה – 'הר סיני'. כל העניין של 'סיני' שהיה הר נמוך מכל ההרים, אשר מסמל התבטלות וענווה, ואילו 'בהר' מסמל התנשאות. מדוע הפרשה לא נקראת 'בהר סיני' או רק 'סיני'?

נקודת הביאור

בהתבטלות כלפי הקב"ה יש 2 סוגים:

- א. שליח – מציאות עצמאית, המתבטלת כלפי המשלח. עדיין ניתן להבחין בין השליח לבין המשלח. מאמר חז"ל "שלוחו של אדם כמותו" מתייחס רק לענין השליחות, אך לא לגבי עניינים אחרים.
- ב. עבד – אין לו מציאות עצמאית, כל מציאותו היא מציאות האדון. ולכן "מה שקנה עבד קנה רבו".

'שפלות האדם' קשורה ל-'גדלות הא-ל'.

יהודי מתבטל מפני שהוא מרגיש שהמציאות האמיתית של כל דבר היא האלוקות. ולכן ההתבטלות האמיתית היא כאשר יהודי אינו חש במציאותו, עד כדי כך שאין הוא מרגיש אפילו את התבטלותו. שליח צריך להתאמץ כדי להגיע להתבטלות אמיתית, אך עבד מלכתחילה בטל בעצם מהותו.

תשובות

1. המילה 'בהר' שמסמלת תוקף והתנשאות, והמילה 'בחוקותי' שמסמלת התבטלות אינן סותרות זו לזה, אלא להיפך 'בהר' הוא תוצאה של 'בחוקותי'. התנשאות של קדושה היא תוצאה של התבטלות אמיתית לה', כזו שאין בה שום הרגשה עצמית, והיא מתבטאת בקיום המצוות באופן של חוקים.

התנשאות דקדושה

תשובות

2. יש 3 דרגות בעבודות ה' הקשורות למעמדו הרוחני של יהודי:

א. סיני – בהתחלה יהודי עדיין מרגיש מציאות בפני עצמו והוא נדרש להיות באופן של 'סיני', התבטלות. דוגמת האופן הראשון בשליחות – השליח הוא מציאות לעצמו, אך הוא מתבטל ומבצע פעולה במקום המשלח.

ב. הר סיני – לאחר מכן יהודי כבר יכול להגיע לתחושה של 'הר', התנשאות בקדושה, משום שיש לו כבר התבטלות פנימית, כך שהתוקף אינו שלו, אלא של האלוקות. אך הוא עדיין צריך הגבלה של 'סיני' – התבטלות השומרת אותו מפני הרגשה של ישות והתנשאות עצמית.

ג. בהר – התבטלות הכי מושלמת עד שאין צורך בשמירה של 'סיני'. אין כלל מקום או מחשבה על מציאות אחרת חוץ מאלוקות.

מכל האמור, נראה שהפרשה נקראת 'בהר' משום שדורשים מיהודי לשאוף ולהגיע לדרגה הזו. כל יהודי הוא בבחינת 'הר', ונדרש מאיתנו לעמוד בתוקף ובגאווה ביהדותנו מכוח הנפש האלוקית הנמצאת בתוכנו, אשר נמצאת תמיד בביטול מוחלט לקב"ה.

הוראה לחיים

חוקים – הם סוג המצוות אשר קיומם הוא באופן של ציווי ה', ללא הבנת הטעם, או מחשבה על שכר. ומצד שני רוב התוכן של פרשת 'בחוקותי' המרמז על קיום מצוות בסוג זה מתוך התבטלות, עוסק בשכר המצוות. הביאור לכך הוא שכאשר יהודי מתבטל כלפי הקב"ה בצורה מוחלטת, העובדה שהמצוות מביאות עמן שכר אינה יוצרת אצל האדם תחושה של הרגשה עצמית ותוספת אישית, אלא הוא מרגיש את הטוב של האלוקות. מכיוון שהקב"ה הוא תכלית הטוב, הרי מצוותיו מביאות עמן טובה בכל דבר, עד כדי טוב גשמי כפשוטו.